

VY_32_INOVACE_PO_KR_06

SADA : Společnost, stát, právo

TÉMA : Skupinová struktura společnosti

AUTOR : Mgr. Hana Krčilová

PŘEDMĚT : Základy společenských věd

ROČNÍK : 2. ročník VG

VYUŽITÍ : Prezentace určená pro výklad

ANOTACE : Materiál vychází ze vzdělávací oblasti „Člověk a společnost“, občanský a společenskovědní základ, seznamuje se základními sociologickými pojmy jako skupina, znaky skupiny, typologie skupin, sociální agregát, dav a davové chování, typologie davů – E.W. Brown, K. Davis

Skupinová struktura společnosti

Aneb kam patříš člověče ?

Sociální skupina

- nejde o jakékoliv nahodilé sdružení lidí, ALE
- mezi členy existuje interakce = vzájemný vliv (probíhá **přímo** – mluvením, **nepřímo** – prostřednictvím médií)
- existuje v ní komunikace = přenos informací
- má společnou činnost (pracovní, zájmová), kterou se naplňuje společný cíl
- ve skupině je systém rolí, dělí se podle činnosti, každý dělá něco – dělbá práce
- společné normy a hodnoty, vlastní systém sankcí (zajistí dodržování norem),
- členové jsou si vědomi příslušností ke skupině
- **autostereotypy** = představy o vlastní skupině, velmi zidealizované
- **heterostereotypy** = představy o odlišných skupinách, velmi zkreslené (např. předsudky vůči jiným rasám či společenským třídám)

Dělení sociálních skupin

A, Podle velikosti

- **Malé** – do 30 členů (rodina, třída)
- **Velké** – nad 30 členů, členové se nemusejí znát přímo, např.: politické strany, církve

B, Podle způsobu vzniku a organizace

- **Formální** – skup. vznikla administrativním rozhodnutím. Někdo z venku rozhodl, kdo bude patřit do skupiny. Přesný řád a přesné rozdělení rolí - firma, armáda, třída
- **Neformální** - vzniká spontánně a zcela dobrovolně. Členové se chtějí vzájemně setkávat. Závisí na emociálních vztazích - kroužky...

C, podle významu pro socializaci

– Podle blízkosti vztahu členů

- **Primární - Charles Horton Cooley** (americký sociolog) = Malá skupina lidí, kde převažují citové vztahy mezi členy.
- Skupina má velmi **dlouhé trvání**.
- Jedinec se zde projevuje **celou svou osobností**.
- **Pro jedince má největší význam** a nejvíce ho ovlivňuje. Jedinec zde získává základní hodnoty, normy, lidskost.
- Primární skupina má **největší roli při socializaci jedince**. Všichni lidé mají určité lidské vlastnosti, ale nejsou vrozené → všichni projdou socializací v malé skupině.
 - Je to např. rodina, malá dětská herní skupina

- **Sekundární** - Všechny další skupiny, do kterých člověk vstupuje během života, na přechodnou dobu. Projevujeme pouze část svých vlastností a schopností. Malý význam pro socializaci jedince.

Sociální agregát

- = shluk, shromáždění
- přechodné shromáždění lidí, kteří jsou spojeni pouze prostorem, nemá ještě znaky soc. skupiny
- po delší době se z něj ale může vytvořit sociální skupina nebo dav
- např.: lidé z jednoho paneláku , studenti 1. ročníku na přednášce na VŠ, lidé na autobusové zastávce

Davy

- = náhodná skupina lidí, kteří se setkali na určitém místě na základě stejného podnětu, jsou zaujati stejným cílem nebo činností
- **znaky:** člověk zde ztrácí individualitu (je skryt v davu), **emoce převažují nad rozumem, jedinec ztrácí sebekontrolu** a zodpovědnost (anonymita davu).

Příklady davů – jaké je chování diváků na stadionu ?

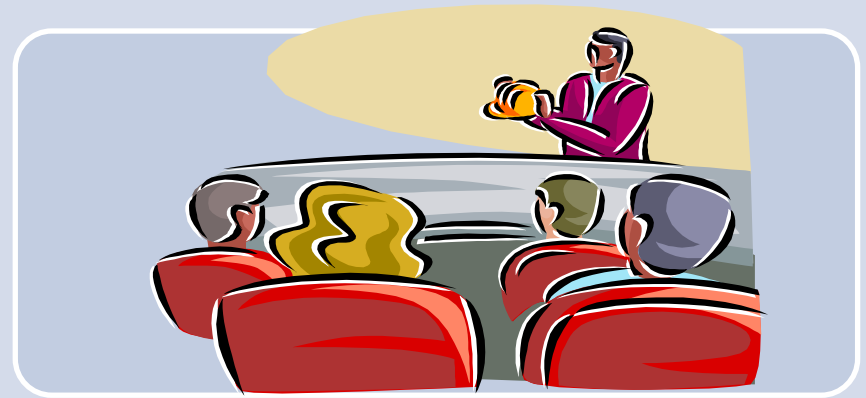

Jak se chovají účastníci demonstrace ?

- Obr. č. 1.

E.W. BROWN

Aktivní davy-

útočné davy, davy únikové,
získávací dav (nákupní
horečka), expresivní
(vyjadřuje názory, např.
demonstrace)

Pasivní davy-

diváci, posluchači

K. Davis - typologie davů:

Sociálně strukturované

Osoby spojené společným místem a společným zájmem, souladu se zákonem,

Např.
posluchačstvo
plánovaný expresivní dav

Nahodilé

Spojené místem, ale zcela nepředvídatelné

- divácké davy = čumilové,
- panické davy (dav utíká z hořící budovy)
- obtěžující davy – např.: fronta na lístky, tlačence do autobusu

Nezákonné

Chování je v rozporu se zákonem.

Neplánovaný expresivní dav – nepovolená demonstrace.

Amorální davy - davy opilců, narkomanů

Použité zdroje

Miloslav Petrusek a kol. : Sociologie pro střední školy, SPN, 3. vyd., Praha, 1997, 75 s. ISBN 80-04-26689-4

Jan Jandourek . Úvod do sociologie, Portál, 1. vyd., Praha, 2003, 231 s., ISBN 80-7178-749-3

Roman David : Politologie, Základy společenských věd, FIN, 2. vyd. Olomouc, 1996, 375 s., ISBN 80-7182-030-X

D. Denglerová, H. Doležalová a další kol. autorů :Společenské vědy pro 1. ročník středních škol, Učebnice, Didaktis, 1. vyd., Brno, 2009, 83 s., ISBN 978-80-7358-144-2

P.Dufek,E. Kneblová a další kol. autorů : Společenské vědy pro střední školy - 2. díl – Učebnice, Didaktis, 1. vyd., Brno, 2010, 87 s., ISBN 978-80-7358-152-7

Seznam obrázků

Obr. č. 1.:Soubor:1963 march on washington.jpg [online] Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2013-02-12]. Dostupné z:

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:1963 march on washington.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:1963_march_on_washington.jpg),
Wikipedia Commons

Obr. č. 2. : Soubor:Eugène Delacroix - La liberté guidant le peuple.jpg[online] Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2013-02-12]. Dostupné z:

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Eug%C3%A8ne Delacroix -
_La libert%C3%A9 guidant le peuple.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Eug%C3%A8ne_Delacroix_-_La_libert%C3%A9_guidant_le_peuple.jpg), Wikipedia Commons

Ostatní obrázky jsou kliparty